

Literatura
dla dzieci i młodzieży

Tom 4

PODREČZNIKI
I SKRYPTY

UNIwersytetu
Śląskiego
w Katowicach

NR 149

Literatura dla dzieci i młodzieży

Tom 4

pod redakcją

KRYSTYNY HESKIEJ-KWAŚNIEWICZ i KATARZYNY TAŁUĆ

Redaktor serii: Nauka o Książce i Bibliotece
TERESA WILKOŃ

Recenzentki
MAŁGORZATA FEDOROWICZ-KRUSZEWSKA
BOŻENA OLSZEWSKA

Na okładce i stronach działowych — Lord Frederick Leighton: *Study, At a Reading Desk*
<http://www.museumsyndicate.com/item.php?item=11974>

Spis treści

Wstęp

KRYSTYNA HESKA-KWAŚNIEWICZ, KATARZYNA TAŁUĆ	7
---	---

Rozwój krytyki

„Kopciuszek” na literackich salonach. Rozwój krytyki literatury dla dzieci i młodzieży w latach 1945—1989

MAŁGORZATA WÓJCIK-DUDEK	13
-----------------------------------	----

Poezja i proza

Pokój z poezją — liryczne (prze)meblowania

MAŁGORZATA WÓJCIK-DUDEK	37
-----------------------------------	----

Książka harcerska. Od zapomnienia do przypomnienia

KRYSTYNA HESKA-KWAŚNIEWICZ, MARTA NADOLNA-TŁUCZYKONT	56
--	----

Powieść dla dziewcząt w latach 1969—1980. Niekoniecznie zgodnie z paradygmatem

BARBARA PYTLOS	74
--------------------------	----

Przemiany powieści historycznej dla młodzieży w latach 1945—1980

BARBARA PYTLOS, MAŁGORZATA GWADERA	98
--	----

Powieść biograficzna dla młodego odbiorcy. Sylwetki artystów	
KATARZYNA BERETA	116
Literatura popularnonaukowa w okresie PRL-u	
MAŁGORZATA GWADERA	135
Proza fantastycznonaukowa w PRL-u	
MARLENA GĘBORSKA	158
Komiks w PRL-u	
KATARZYNA TAŁUĆ	176

Szkoła — biblioteka — księgarnia

Lektury w programach dla szkoły podstawowej z lat 1949—1989	
KAROLINA JĘDRYCH	205
Biblioteki publiczne dla dzieci i młodzieży w PRL-u	
HANNA LANGER	224
Baśń na polskim rynku wydawniczo-księgarskim w latach 1945—1989	
SYLWIA GAJOWNIK	253
Serie wydawnicze dla dzieci i młodzieży w latach 1945—1989	
BEATA LANGER	267
Wznowienia książek z dwudziestolecia międzywojennego	
MARTA NADOLNA-TŁUCZYKONT	286
Książka zabawka na polskim rynku wydawniczo-księgarskim w PRL-u	
AGNIESZKA MAROŃ	295

Sztuka książki

Ilustracje w książkach dziecięco-młodzieżowych w okresie PRL-u	
SYLWIA GAJOWNIK	313
Indeks osobowy	333

Wstęp

KRYSTYNA HESKA-KWAŚNIEWICZ, KATARZYNA TAŁUĆ

Jak już wspomniano w trzecim tomie *Literatury dla dzieci i młodzieży*, ze względu na wielość i różnorodność zagadnień, konieczne było podzielenie całości tematyki z okresu PRL-u na dwa tomy, aby swą zawartością objęły, oprócz problemów literaturoznawczych, także bibliologiczne, prasoznawcze i kulturoznawcze. Tom niniejszy stanowi więc uzupełnienie tomu poprzedniego, nawiązuje do niego zarówno koncepcją, treścią, jak i składem zespołu autorskiego.

Całość otwiera tekst poświęcony krytyce, która z jednej strony była strażnikiem „czystości ideologicznej” powstającej i wydawanej wówczas literatury, z drugiej, śledząc rozwój literatury dla dzieci, obserwujemy ewolucję krytyki i walkę o rangę twórczości adresowanej do młodych odbiorców w ogólnopolskiej refleksji kulturoznawczej i literaturoznawczej. Kolejny dział dotyczy poezji i prozy. W poezji, którą tworzyły co najmniej trzy pokolenia literackie, można wyróżnić kilka osobowości artystycznych, godnych uwagi nawet w chwili obecnej. Następne rozprawy podejmują kwestie również bardzo istotne, a pominięte w poprzednim tomie. Komponują się one w pewne całości i są wobec siebie komplementarne. Są to: obraz harcerstwa, dalej dopełnienie informacji o powieściach dla dziewcząt i przemiany powieści historycznej pełniące w PRL-u specjalne funkcje — podobnie zresztą jak powieść biograficzna, omawiana w osobnym szkicu. Trzy ostatnie pozycje w tym dziale opisują te odmiany literatury, które w późniejszych latach intensywnie się rozwijały i wyznaczały nowe trendy w obszarze książki dla małego i młodego odbiorcy — literaturę naukową i prozę fantastyczno-naukową, które miały w przyszłości doprowadzić do powstania *science fiction* i *fantasy*, bijących dziś rekordy popularności wśród czytelników. Ostatnim elementem tego bloku jest artykuł o komiksie, którego przekształceń, tak zdumiewających, nikt nie mógł w tamtych latach przewidzieć.

*

* *

Po długim namyśle postanowiono pominąć narrację o wojnie i okupacji z kilku przyczyn. Po pierwsze, jest sporo dobrych opracowań poświęconych tej literaturze oraz zagadnieniu, jak dziecku czy młodemu człowiekowi opowiadać o wojnie, by nie porazić okrucieństwem, drastycznością, ale też by nie pokazać wojny jako przygody, by tę trudną, także w kategoriach moralnych, problematykę ująć rzetelnie, poważnie i poruszająco. Najważniejsze z tych opracowań, napisane przez J.Z. Białkę¹, nie straciło swej aktualności.

Rozważania na temat II wojny światowej w literaturze adresowanej do dziecięcego i młodzieżowego odbiorcy, publikowanej w latach 1945—1989, należy jednak zacząć od konstatacji, że istnieje wiele tematów pominiętych lub źle opracowanych przez ówczesnych autorów. Przez cały okres PRL-u lata wojny i okupacji opisywane były jednostronnie. Nie dlatego, że brakowało ludzi umiejętnie władających piórem i posiadających pełną wiedzę o tym czasie, ale dlatego, że Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk czuwał, by zgodnie z linią ideową „przewodniej siły narodu” (Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej) nikt nie odważył się pisać np. o pakcie Ribbentrop—Mołotow i jego skutkach.

W wyniku działań cenzury milczeniem pominięty został temat „Golgoty Wschodu”, morderczych zsyłek na Sybir i do łagrów, prowadzących do rozdzielenia rodzin i zniszczenia ogromnego potencjału intelektualnego Polaków. Prawda o takiej „przyjaźni” polsko-rosyjskiej nie docierała do świadomości nie tylko młodych ludzi, lecz także bardzo wielu dojrzałych osób. Tematami nieobecnymi w literaturze, jak też na lekcjach historii, była zbrodnia katyńska czy obozy w Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku i innych miejscach planowanego ludobójstwa. Systematycznie zacierano też pamięć o polskiej kulturze na Kresach Wschodnich, nie wspomniano o rosyjskiej okupacji Lwowa i Wilna oraz konsekwencjach tego faktu. Tajono nawet sprawę mordu profesorów lwowskich w 1941 roku czy rzezi wołyńskiej, choć to nie Sowietów byli sprawcami tych tragedii.

Z tych względów literatura powojenna pozbawiona była utworów, w których czytelnik mógłby znaleźć pełen obraz II wojny światowej, tekstów, które przedstawiałyby całość zniszczeń i krzywd wyrządzonych narodowi polskiemu przez dwóch okupantów, metaforycznie nazwanych czerwonymi i brunatnymi. Były i dalsze konsekwencje „niepamięci”: brak rzetelnych książek o Armii Krajowej i Polskim Państwie Podziemnym, będących fenomenem na skalę europejską. Podobnie „obowiązywała niewiedza” o Delegaturze Rządu na Kraj czy o Polakach walczących na wszystkich frontach Europy. W świadomości młodych miała pozostać tylko 1 Armia Wojska Polskiego i generał Berling.

¹ J.Z. Białek: *Ideowe i artystyczne właściwości prozy dla młodzieży o tematyce wojennej i okupacyjnej*. W: S. Frycie: *Literatura dla dzieci i młodzieży w latach 1945—1970. Zarys monograficzny*. T. 1: *Proza*. Warszawa 1978, s. 472—484. Zob. też S. Frycie: *Literatura dla dzieci i młodzieży w latach 1945—1970*. Warszawa 1978; K. Heska-Kwaśniewicz: *O wojnie i okupacji w literaturze dla młodych obiorców*. „Guliwer” 2009, nr 4, s. 8; A.M. Krajewska: *Powstanie Warszawskie w publikacjach dla młodego czytelnika*. „Guliwer” 2007, nr 3, s. 5—16.

Janina Broniewska i inni autorzy ukazywali piękną przyjaźń polsko-radziecką, nie wyjaśniając, z jakich powodów ogromna liczba Polaków znalazła się na terytorium ZSRR i dlaczego akurat z Sybiru maszerowali do 1 Armii. Czytelnik nie dowiedział się, że aby walczyć o wolność ojczyzny w 1 Armii, trzeba było rzec się obywatelstwa polskiego. Koronnym przykładem świadomego fałszowania historii jest powieść Janusza Przymanowskiego zatytułowana *Czterej pancerni i pies* (1964), w której poznajemy historię II wojny światowej widzianą oczami załogi czołgu „Rudy 102”. Co ważne, nie doprowadzono akcji powieści do bitwy pod Lenino², dokąd Stalin wysłał Polaków w pełni świadom, że czeka ich krwawa walka i pewna śmierć. Dopiero na przełomie lat 70. i 80. ukazały się dwie książki Jerzego Krzysztonia: *Wielbłąd na stepie* (1978) i *Krzyż Południa* (1983), opowiadające o sytuacji Polaków na Wschodzie.

Najlepsze powieści i opowiadania o tematyce wojennej wymieniono w rozprawie o książce harcerskiej i to opracowanie w skrypcie wypełnia w pewnym stopniu wskazaną lukę. Jednak problem ten czeka na osobne opracowanie w formie książki, która pokazywałaby ewolucję tematu, tak ideową, jak i formalną — od tekstów napisanych tuż po zakończeniu wojny, bez dystansu czasowego, często przez osoby, które same doświadczyły okrucieństw tamtego czasu, aż po chwilę obecną, gdy ukazuje się sporo książek adresowanych do małego odbiorcy, ale pisanych już z inną świadomością tematu i z innym warsztatem literackim, choć nadal przedstawiających tylko jednego okupanta — hitlerowców.

*

* *

Trzecia część książki prowadzi nas do szkoły, biblioteki publicznej (szkolna została omówiona w poprzednim tomie) i do księgarni. Dzięki temu poznajemy peerełowski spis lektur szkolnych, ofertę rynku wydawniczo-księgarskiego (pierwsze książki zabawki w Polsce) i funkcjonowanie oddziałów dziecięco-młodzieżowych bibliotek publicznych, często bardziej atrakcyjnych dla młodych czytelników niż biblioteki szkolne, działające pod nauczycielską kuratelą.

Całość zamyka szkic poświęcony sztuce książki, opisano w nim style ilustratorskie, szkołę polskiej ilustracji oraz wskazano nazwiska najważniejszych artystów.

Oczywiście, mamy pełną świadomość, że niniejszy skrypt nie wyczerpał różnorodnej problematyki badawczej opisywanego okresu i zapewne inny zespół opracowałby podobną publikację inaczej. Dlatego będziemy wdzięczne za uwagi i uzupełnienia, które być może staną się inspiracją do podjęcia kolejnych prac.

Redaktorki

² Zob. K. Kwaśniewicz: *Pies na tygrysy*. „Guliwer” 2005, nr 3, s. 41—47.

Indeks osobowy

- Adamczyk Zofia 31, 32, 38, 39
Adamski Jerzy 166
Agis, król Sparty 112
Albrecht Jerzy 293
Alek zob. Dawidowski Aleksy
Aleksander Wielki 111
Aleksandrzak Stanisław 23, 112, 256, 272
Amicis Eduardo 213, 216
Anczyc Władysław Ludwik 258
Anders Władysław 72
Andersen Hans Christian 30, 102, 109,
212—216, 220, 223, 253, 255, 262,
279, 284, 308, 317—321
Andrzej zob. Świątkowski Andrzej
Andrzejewska Jadwiga 240—243
Andrzejewski Waldemar 186, 188
Ankudowicz Janusz 232
Anna, św. 60
Anna zob. Wańkowicz Krystyna
Anoda zob. Rodowicz Jan
Antoniewicz Janina 141
Arct Michał 275
Arct Stanisław Jan 100, 102, 287, 297
Arct Zygmunt 287
Arctowa Maria zob. Buyno-Arctowa Ma-
ria
Armiński Franciszek S. 152
Armstrong Neil 162
Arnoldowa Maria 225—227
Asars Rian 186
Augustyn Adam 320
Augustyniak Jan 248
Axentowicz Teodor 317
Babecki Jan 151
Bachelard Gaston 30
Badalska Wiera 302
Baden-Powell Robert 61
Badoń Stanisław 225
Badura Lesław 255
Bahdaj Adam 67—69, 215, 221, 275—
277, 282, 283, 305
Baley Stefan 16, 34
Balicki Juliusz 102
Balińska-Wuttke Krystyna 139, 140
Baluch Alicja 29, 30, 34, 41, 296
Balzac Honoré de 273
Banarski Antoni Jan 148
Bandura Ludwik 16
Bańko Mirosław 76
Bańkowska-Bober Krystyna 301
Baranowicz Jan 260, 265
Baranowski Tadeusz 183, 186—189, 193,
194
Barańczak Stanisław 91, 187
Bart Włodzimierz zob. Kuczyński Stefan
Maria
Bartkowski Zygmunt 151

- Bartoszewicz Władysław 290
Bass Eduard 163
Batko Zbigniew 264
Bąk Władysław 287
Bechlerowa Helena 142, 277, 302, 303
Bednarczyk Jerzy 200
Bełza Władysław 102
Bem Józef 114
Berdak Stefan 300
Bereta Katarzyna 116, 124, 128
Berling Zygmunt 8
Berna Paul 277
Bernaciński Stefan 182
Beszczyńska Zofia 55
Bettelheim Bruno 24, 161
Białek Józef Zbigniew 8, 15, 30—32, 38, 42, 43, 52, 57, 100, 138, 144
Białkowska Barbara 61, 225, 228, 233—235, 239, 241—246, 249, 289, 291, 292
Białoborski Eustachy 152
Białoszewski Miron 26, 47, 51, 53, 222
Bianki Witalis 139, 216
Biedrawina-Sukertowa Emilia 261
Biedrzycki Krzysztof 88, 91—93, 96, 205, 206
Bielewska Hanna 253
Bielicka Emilia 262
Bielińska Halina 290
Bieńkowska Danuta 279, 284
Bierut Bolesław 16, 109, 111—114, 207, 211
Bieslik Aleksander 308
Biliński Lucjan 135, 268, 270, 297, 299, 301, 304
Błaszczak Leszek 156
Błażejczyk Michał 177
Bober Krystyna zob. Bańkowska-Bober Krystyna
Bobińska Helena 107, 112, 123, 124, 142, 212
Bobiński Witold 205
Bobrowski Lech 150
Bocianowski Bohdan 182, 300
Bogdanov Nikolaj Vladimirovič 167
Boglar Krystyna 181, 182, 276, 277, 282
Bogucki Janusz 304, 315
Boguszewska Helena 31, 211
Bojarska Maria 84—86
Bolesław II Śmiały, król 109
Bolesław III Krzywousty, książę 109, 113, 196
Boratyński Antoni 315, 317—319
Borejsza Jerzy 298
Borg Walter 102
Borkiewicz-Celińska Anna 73
Borkowska Krystyna 290
Borsuk Wojciech 73
Borudzka Wanda 272
Bradbury Ray 278
Brandys Marian 213, 221
Brittain Lambert W. 34
Brodziński Kazimierz 14
Brodzka Alina 98
Bromberg Adam 101, 270, 271, 287, 289, 298, 299
Bromkowa Maria zob. Okęcka-Bromkowa Maria
Broniewska Janina 9, 17, 61, 62, 67, 210, 212, 220, 315
Broniewska Maria zob. Zarębińska-Broniewska Maria
Broniewski „Orsza” Stanisław 59, 64, 72, 73
Broniewski Władysław 33, 102, 210, 213, 217—220
Broszkiewicz Jerzy 103, 121, 123, 167, 217, 221, 277, 279
Brykczyński Marcin 55
Brzechwa Jan 21, 38, 43—46, 49—52, 54, 212, 215, 219—221, 262, 263, 266, 272, 282, 300, 305, 307, 317, 318
Brzeska-Smerek Teresa 261
Brzosko-Mędryk Danuta 66
Brzostkiewicz Stanisław 152
Brzoza Elżbieta 307
Brzozowski Zbigniew 264
Brzóska B. 235
Brzuchowska Zofia 31, 75
Buczkowski Leopold 121, 123
Buczkówna Mieczysława 47, 48, 142, 263, 282

- Budecki Gwidon 182
Budrewicz Zofia 30, 315
Budyńska Barbara 241
Budzyńska Małgorzata 75, 76
Bukowski Wojciech 151
Bułakowska Jadwiga 265
Bułyczow Kirył 277
Bunsch Karol 99, 100, 103, 104, 106,
109—112
Burakowska Elżbieta 51
Burakowski Jan 241, 247
Burkot Stanisław 74
Burkowska Hanna 259
Burnett Frances Hodgson 102
Burniewicz Tadeusz 319
Bursowa Feliksa 227—229, 237
Butenko Bohdan 156, 180—182, 305,
307, 317, 320, 322
Buyno-Arctowa Maria 102
Bylina Michał 291
Byron George 273
Bytnar Jan 57—59, 63
- Caillois Roger 29
Carroll Lewis (właśc. Ch.L. Dodgson) 45
Celińska Anna zob. Borkiewicz-Celińska
Anna
Centkiewicz Alina 144, 145, 214, 220,
221, 277, 279
Centkiewicz Czesław 144, 145, 211, 214,
221, 229, 279,
Chałupczyński Zbigniew 58
Chamiec Jadwiga 100, 103, 104, 114,
121—126, 129
Charszewska Zofia 212
Chądyńska Zofia 76, 83, 84, 279
Chelmoński Józef 122, 123, 125, 132,
134
Chęcińska Urszula 28, 47, 48, 52
Chłapowska Teresa 262
Chmielewski Henryk Jerzy 66, 185, 189,
190, 195
Chmielewski Konstanty 103
Chmielewski Witold 290
Chmielowski Piotr 15
Chodorowicz Jan 287
- Chopin Fryderyk 103, 118, 121—125,
128—130, 132, 133, 220
Chotomska Wanda 30, 51, 55, 220, 279,
282, 301, 305, 307
Christa Janusz 186, 187, 189, 192, 193
Chrobak Małgorzata 29, 296
Chrząszczewska Jadwiga 22
Chwin Stefan 34, 39
Cieślowski Jerzy 17, 23, 26—31, 33,
37—39, 44, 50, 52, 55, 258, 296
Cléro Claude 34
Collodi Carlo 212
Cukrowski Stanisław 287
Curie-Skłodowska Maria 213
Curwood James Oliver 221
Cygąńska Janina 225
Czabanowska-Wróbel Anna 25
Czachowska Jadwiga 83, 119, 123
Czaja Justyna 177, 186, 199, 201
Czarnecka Jadwiga 244
Czarnecki Władysław 290
Czarny Jaś zob. Wuttke Jan
Czarny zob. Bytnar Jan
Czarska Lidia (właśc. Aleksiejewna Czu-
riłowa Lidia) 103
Czaruszyn Eugeniusz 272
Czechowicz Józef 39—41, 48, 53, 54,
138
Czechowski Andrzej 167
Czczot Jan 125
Czerkawska Maria 53, 138
Czernik Maria zob. Marijańska-Czernik
Maria
Czerwiński Józef 271
Czeska-Maczyńska Maria 100, 102, 103,
290
Czeszko Bohdan 200
Czukowski Kornel 43, 272, 308
Czyżnewski Marcin 172
- Ćwirko-Godycki Jerzy 149
- Danek Danuta 161
Danek Wincenty 214
Däniken Erich von 195
Dawidowski Aleksy 57—59, 63

- Dąbkowska Małgorzata 135, 136, 140, 142
Dąbrowska Maria 16, 31, 32, 102, 213, 214, 217, 290
Dąbrowski Jerzy 155
Dąbrowski Juliusz 58, 73
Defoe Daniel 214, 223
Degen Dorota 295
Delarue Paul 284
Dembowski Edward 13
Deotyma zob. Łuszczewska Jadwiga
Derbień Mieczysław 186
Derrida Jacques 134
Dewitz Wiktoria 61
Długosz Jan 222
Długoszewski-Mróż Bronisław 108, 109
Dmitriev V. 163
Dobkiewiczowa Kornelia 100, 101, 104, 110, 260
Dobrowolska Mieczysława zob. Mitera-
-Dobrowolska Mieczysława
Dohnalik Barbara 51
Dolata Roman 206
Domagalik Janusz 67, 69, 221, 222, 279, 283
Domagalska Elżbieta 248
Domagała Beata zob. Mazepa-Domagała Beata
Domańska Antonina 100, 102, 112—214, 221, 290, 291
Domański Leszek 57
Domeradzki Włodzimierz 300
Domeyko Ignacy 198
Dorman Jan 28
Doyle Conan 221
Drucka Nadzieja 120—122, 128, 129, 133
Drzewiecki Marcin 226
Duchâteau André Paul 188
Dudek Małgorzata zob. Wójcik-Dudek Małgorzata
Dudziak Wiktoria 229
Dulewicz Wanda 149, 150
Dumas Aleksander, ojciec 98, 102
Dunin Janusz 248, 296
Dunin Wąsowicz Maria 303
Dunin-Kozicka Maria 103
Duszyńska Julia 219
Dybowski Teodor Janusz 104
Dygasiński Adolf 15, 102, 213, 288
Dzierżyński Feliks 103, 107
Eichstaedt Ignacy 153
Ejsmond Julian 42, 138, 212
Elstner Frantisek 275
Elsztein Paweł 156
Engels Fryderyk 108
Estkowski Ewaryst 13—15
Evert Ludwik Józef 287, 297
Fallada Hans 102
Fedorowicz-Kruszewska Małgorzata 4
Feldmanowski Hieronim 13
Fenikowski Franciszek 100, 101, 111, 260
Fiałkowski Konrad 279
Ficowski Jerzy 52, 265, 318, 320
Fiedler Arkady 145, 218
Fietkiewicz Olgierd 56, 73
Fijałkowska Zofia 324
Fijałkowski Konrad 167, 279
Fik Marta 292
Filip Macedoński 111
Finn James Francis 290
Flisak Jerzy 156, 181, 182, 301
Fleur Marjorie La 273
Fontine La de Jean 321
Fourier Charles 95
Frasaszek Anna 109—111, 113, 114, 207, 208, 211
Franklin Benjamin 150
Fredro Aleksander 210, 213, 217, 222, 298
Freud Zygmunt 24
Friedrich Jacek 146
Frycie Stanisław 8, 13, 15, 16, 25, 31, 34, 41, 46, 51—53, 57, 67, 74, 77, 79, 82, 88, 94, 100, 103, 110, 122, 145, 159, 161, 164, 169, 219, 259, 278
Fudali Stanisław 147
Gabiński Zbigniew 190
Gabrys Maria zob. Orłowska-Gabrys Maria
Gadomski Jan 152
Gagarin Jurij 309

- Gajda Kazimierz 296
Gajdar Arkadij 211, 216, 220, 221, 223
Gajewski F.J. 287
Gajos Janusz 198
Gajownik Sylwia 72, 253, 260, 313
Gałczyńska Natalia 263
Gałczyński Konstanty Ildefons 26, 50, 51, 138, 213, 217, 218
Galster Jan 287
Gamarra Pierre 212
Garniec Małgorzata zob. Jackiewicz-Garniec Małgorzata
Garstka Kazimierz 143
Gąsiorowski Wacław 112
Gąssowski Jerzy 146
Gaszyński Leszek 150
Gaudasińska Elżbieta 265, 317, 319
Gaworski Henryk 300
Gawryś Mateusz 155, 156
Gazda Grzegorz 98
Gebethner Jan Stanisław 100, 255, 287, 291, 296
Gębik Władysław 261
Gęborska Marlena 6, 158, 166
Gecow Henryk 291
Gellner Dorota 33, 55
German Juliusz 61
Giełżyński Wojciech 155
Gierek Edward 189
Gieszczykiewicz T[adeusz?] 287, 290
Ginter Anna zob. Stilo-Ginter Anna
Głębiński Stanisław 165
Glass Andrzej 155
Glinka Michał 120, 121, 125, 128, 132, 133
Gloton Robert 34
Głowiński Michał 43, 117
Goetel Ferdynand 292
Goethe Wofgan Johann 318
Gogol Nikołaj Wasiljewicz 223
Gołąb Alicja zob. Ungerheuer-Gołąb Alicja
Gołba Kazimierz 32, 33, 60, 274
Gołębiewski Łukasz 269, 272, 273, 297, 301
Gołembowicz Wacław 160
Gołubiew Antoni 99, 106
Gomóła Anna 88, 92, 93, 96
Gomulicki Wiktor 15, 102
Górecki Juliusz 58
Gorloff Elżbieta 206
Górnicki Łukasz 128
Górny Alfred 190, 195
Górska Halina 16, 30, 222, 258, 262, 291
Górska Maria 272, 284
Górska Pia 100, 290, 291
Goździkiewicz Teodor 121, 123, 131, 134, 138, 143
Grąbczewski Bolesław 198
Grabiański Janusz 156, 317, 320
Grabowski Jan Antoni 26, 206, 212, 220
Grabski Jan Władysław 99, 106
Graves Robert 98
Grimm Jacob Ludwik Karl 102, 220, 223, 253—255, 262, 284, 299, 308
Grimm Wilhelm Karl 102, 220, 223, 253—255, 262, 284, 299, 308
Grochowiak Stanisław 26
Grodecka Ewa 73
Grodzieńska Wanda 51, 62, 121—124, 134, 135, 254, 265, 289, 290
Groele Waleria zob. Szalay-Groele Waleria
Groniowska Barbara zob. Groszlikowa-Groniowska Barbara
Groszlikowa-Groniowska Barbara 225, 226, 234, 235
Grosse Erich 153
Grosskurth 178
Grottger Artur 105
Grzegorz z Sanoka 114
Grzesiak Józef 73
Grzybowski Romuald 206
Gubariew Witalij 61
Gulińska Grażyna 225, 230, 231
Gumia Jan Władysław 163
Gumólska Maria zob. Jazowska-Gumólska Maria
Guro Irina Romanovna 215, 220
Gursztejn Andrzej 308
Guśpiel Maria 31
Gustowski Artur 287

- Gutorski Krzysztof 281
Gutry Maria 16, 225—227, 229, 231—
234, 239, 247, 298
Gutsche Halina 302, 305
Gwadera Małgorzata 98, 296
Gzella Jacek 295
- H**
Handke Ryszard 162
Hawthorne Nathaniel 215, 220
Hazard Paul 22
Heintze Jerzy 155, 156
Hemingway Ernest 218
Herlinger Juliusz Jerzy 155, 280, 281
Herling-Grudziński Gustaw 109—111,
113, 114, 208, 211
Heska-Kwaśniewicz Krystyna 7, 8, 23,
30, 33, 38, 44, 56, 59—61, 63, 66,
72—74, 82, 86—88, 92, 95, 101, 102,
119, 166, 222, 274, 292, 296, 314
Heyduk Bronisław 104
Hikmet Nazim 265
Hildick Edmund Wallace 277
Hirschler-Martyńska Hanna 282
Hoffman Ernst Theodor Amadeus 221
Hoffmanowa Anna 181, 182
Hoffmanowa Klementyna z Tańskich 14,
15, 20, 21, 76, 99
Hofmokl-Ostrowski Zygmunt 287
Homer 112, 274
Hoppen Jerzy 291
Horváth Tibor 187
Hugo Wiktor 222
Hurwic Józef 148
Hussarski Roman 58
- I**
Ihnatowicz Ewa 49
Iłakowiczówna Kazimiera 30, 39, 40, 42,
220, 222
Inglot Anna 281
Iwanicka Katarzyna 314, 324
Iwańczuk E. 172
Iwaskiewicz Jarosław 112, 217, 262
Izworski Jacek 162
- Jabłońska Krystyna 123
Jabłoński Władysław 118
Jabrzemiński Jerzy 73
Jacek, św. 291
Jachowicz Stanisław 14, 20, 21, 42, 47,
211, 272
Jackiewicz-Garniec Małgorzata 319
Jackson Rosemary 161
Jacobs Joseph 273
Jaczewski Andrzej 78
Jadwiga Andegaweńska 197
Jagielska Janina 225
Jajte Ryszard 148
Jakimowicz Marcin 94
Jakubowski Jan Zygmunt 37, 41
Jamróż-Stolarska Elżbieta 276
Janczarski Czesław 52, 211, 263, 297,
302, 303, 306, 307
Janicki Bartłomiej 177, 186, 196, 197,
199, 201
Janion Maria 34, 38, 39
Jankowski Stanisław 150, 151
Januszewska Hanna 21, 39, 40, 46, 138,
182, 212, 215, 219, 220, 258, 259,
279, 291, 318—320, 322, 324
Jaroński Władysław 317
Jarosiński Zbigniew 45, 118, 119
Jarosz Dariusz 304
Jaruzelski Wojciech 188
Jarzębski Jerzy 165
Jasienica Paweł 104
Jasińska Maria 116—118, 131
Jasiukowa Irena zob. Stasiewicz-Jasiuko-
wa Irena
Jasnoszowa Ligia 265
Jaworzakowa Mira 211, 215
Jazowska-Gumólska Maria 30
Jedynak Teresa 225
Jeleński Szczepan 147, 156
Jelonek Danuta zob. Świerczyńska-Jelo-
nek Danuta
Jethon Zbigniew 281
Jezus Chrystus 102, 291
Jędrych Karolina 205
Jędrychowska Maria 44
Jonca Magdalena 28
Jońca Adam 156, 306
Jordan Łowińska Wanda 66

- Jurgielewiczowa Irena 30, 216, 217, 263, 277, 279, 289
Jurjewicz Janusz 179, 290, 300, 302
Jurkowski Henryk 28
- Kabatowska-Kuśnierzevska Irena 66
Kaden-Bandrowski Juliusz 102
Kalinowska-Widomska Ewa 150
Kaltbaum Artur 300
Kamieńska Anna 53, 320
Kamiński Aleksander 32, 33, 57, 58, 61, 63, 65, 69, 72, 73, 102, 222, 274
Kamiński Andrzej 191
Kamiński Stefan 290, 291
Kaniowska-Lewańska Irena 14, 19—22, 25, 28, 30
Kann Maria 60, 62, 63, 69, 139, 217, 254, 258
Kapela Danuta 248
Kara Władysław 291
Karczmarczyk Janina 149
Kardaszowa Anna 212
Karmowski Stefan 186
Karpowicz Stanisław 15
Kasperowicz Michał 155
Kasprowicz Jan 138, 262
Kasprzak Jerzy 66
Kasprzak Zbigniew 188
Kästner Erich 322
Katajew Walentin Pietrowicz 217
Kawaler Józef 287
Kazaniecki 186
Kazimierz III Wielki, król 290
Kątny Marek 26, 60, 62, 88, 89, 94, 135, 136, 139, 141, 144, 156
Kempa Andrzej 230
Kepler Jan 152
Kern Ludwik Jerzy 28, 49, 50, 216
Kędziorzyna Maria 102, 142, 212, 263
Kieniewicz Stefan 146
Kierst Jerzy 51
Kilian Adam 156, 317, 322—324
Kipling Rudyard 214
Kitrasiewicz Piotr 269, 272, 273, 297, 301
Klon Franciszek 66, 167, 274
Klonowicz Sebastian 113
Klonowska Gabriela zob. Pauszer-Klonowska Gabriela
Kłak Czesław 117
Kłoskowska Antonina 173
Knight Eric 221
Kobielski Dobrosław 185
Kobyliński Tadeusz Szymon 155, 186, 199, 290
Kobyłecka Wiesława 78
Kochanowski Jan 120, 121, 124, 126—128, 130, 210, 213, 217, 222, 274
Kociejowski Władysław 150
Koecherowa Małgorzata zob. Łabęcka-Koecherowa Małgorzata
Kofler Edward 147
Kofita Krystyna 282
Koliński Stanisław 187
Kolumb Krzysztof 183, 309
Kołakowski Andrzej 206
Kołodziejczyk Adam 185
Kołodziejczyk Ryszard 156
Kołodziejska Jadwiga 230
Konarski Kazimierz 100
Kondek Stanisław Adam 101, 254, 255, 286—289, 292
Konieczna Jadwiga 296
Konopnicka Maria 15, 19, 26, 30, 38, 48, 113, 210—213, 215, 217, 220, 221, 258, 272, 274, 306, 320
Konwicky Tadeusz 263, 264
Kopernik Mikołaj 152, 190
Koppe Wilhelm 63
Korczak Janusz 23, 28, 30, 32, 54, 220, 221, 262, 317
Korczakowska Jadwiga 163, 272
Kordiemski Borys 147, 148
Korewicky Bohdan 167
Koreywo Marek 152
Koskowski Andrzej 146
Kosman Marceli 146
Kossak-Szczucka Zofia zob. Kossak Zofia
Kossak Zofia 32, 69, 99, 102, 103, 112, 113, 262, 292, 293, 319
Kostecki Janusz 288

- Kostkiewiczowa Teresa 117
Kostyrko Hanna 220, 258, 323
Kozłowska Halina 182
Kościuszko Tadeusz 107, 109, 185
Kot M. 287, 297
Kotarska Elżbieta 281
Kotowska Katarzyna 314
Kowal Stanisław 149
Kowalczyk Józef 293
Kowalczykówna Jolanta 80
Kowalewska Maria 138
Kowalewski Stanisław 222
Kowalski Bogusław 185
Kowalski M. 287
Kowalski Piotr 118
Kownacka Maria 25, 138, 141, 143, 144, 211, 212, 215, 216, 220, 272, 297, 301—303
Kozerska Anna 302
Kozicka Maria zob. Dunin-Kozicka Maria
Koziołek Krystyna 125
Koźmiński Karol 100, 104, 105
Koźniewski Kazimierz 222
Krajewska Anna Maria 8, 92, 99, 159, 241
Krakowowa Paulina 21
Krapiwin Władysław 283
Krasicki Ignacy 121—125, 130, 213, 217, 221, 274, 321
Kraśniński Jacek 283
Kraśniński Zygmunt 274
Krasoń Katarzyna 33, 110, 260
Kraszewski Ignacy Józef 98—100, 102, 112, 113, 120, 122, 129, 132, 210—212, 217, 258
Kret Józef 32, 65, 66
Króliński Kazimierz 16
Kruczkowski Leon 217
Krüger Maria 76, 83—87, 216, 217, 220, 262—264, 275, 284
Krupka Władysław 190, 197
Krupska Beata 264
Kruszewska Małgorzata zob. Fedorowicz-Kruszewska Małgorzata
Kruszewska-Kudelska Anna 27, 75, 77
Kryłow Iwan 220, 321
Krysicki Włodzimierz 148
Krzaniccki Marcin 177
Krzemieńska Lucyna 39, 40, 46, 212, 215, 263, 275, 290, 291, 318
Krzycki Alfred 287
Krzysztoń Jerzy 9, 71, 73
Krzyżanowski Julian 18, 126, 256, 258
Krzyżanowski Stanisław A. 287
Kubala Marek 163
Kubašta Vojtech 308
Kubiak Tadeusz 53, 219, 320
Kucharski Jan Edward 138, 143, 144
Kuczborska Irena 265
Kuczyński Maciej 167, 221, 279
Kuczyński Stefan Maria 104
Kudelska Anna zob. Kruszevska-Kudelska Anna
Kuliczowska Krystyna 15, 18—23, 25, 30, 34, 39, 42, 57, 83, 84, 88, 90, 100, 123, 137, 159, 194, 254, 255, 257, 261, 263, 267, 297
Kulmowa Joanna 28, 30, 46, 47, 52, 55, 220, 322
Kunstetter Stanisław 58
Kurkiewicz Roman 150—152
Kurt Henryk 185
Kurzawa Mirosław 191, 196
Kustner Herbert 150
Kuśnierzewska Irena zob. Kabatowska-Kuśnierzewska Irena
Kuthan Eugeniusz 100, 287
Kutschera Franz 63
Kuźma Ewa 228, 230, 231
Kuźmina Dariusz 159, 173, 206
Kwaśniewicz Krystyna zob. Heska-Kwaśniewicz Krystyna
Kwiatkowski Tadeusz 73, 201
Kwintowa Irena 261, 262
Lagerlöf Selma 102, 262, 320
Lagin Lazar 163
Landau Irena 302, 303
Langer Beata 259, 260, 267
Langer Hanna 224
Laskowski Henryk 188

- Laskowski Marcin 206, 209, 210
Lasota Grzegorz 17, 62, 289, 290
Lasswell Harold 165
Lear Edward 45, 322
Lechowski Piotr 225
Lee Jiwone 313
Lem Stanisław 160, 162—169, 173, 174, 221, 278, 279
Lenartowicz Teofil 21, 38, 138, 221
Lengnowski Michał 261
Lengren Zbigniew 324
Lenin Włodzimierz 209, 213
Leopold Stanisław 64, 65
Leskow Mikołaj 322
Leś Mariusz M. 172
Leśmian Bolesław 47, 54, 258
Leszczyński Grzegorz 20, 23, 25, 34, 42, 48, 74, 79, 80, 87, 98, 103, 107, 141, 158, 260, 296
Lewandowicz-Nosal Grażyna 239, 249, 296
Lewandowska Cecylia 138, 141, 156
Lewandowski Konrad T. 162
Lewańska Irena zob. Kaniowska-Lewańska Irena
Lewicka Anna 290
Lewkowska Anna 264
Libelt Józef 13
Liebfeld Alfred 154
Lindgren Astrid 212, 262
Lis Jerzy 66
Lisowski Tadeusz 151
Lobe Mira 216
Lofting Hugh Jones 216
Lompa Józef 13, 260
London Jack 217, 223
Lothamer Henryk 283
Lovell Jerzy 163
Lowenfeld Viktor 34
Lubieniecka Marta 151
Ludowski Ludomir 98
Lukeš Rudolf 308
Lutczyn Edward 307

Łabęcka-Koecherowa Małgorzata 265
Łapińska Józefina 102, 290
Łapiński Zdzisław 109
Łasiewicka Alina 255, 298
Ławicki Jerzy 155, 156
Łazariew Michał 309
Łepkowski Tadeusz 227
Łomonosow Michał 150
Łopalewski Tadeusz 104, 105, 121, 122, 130, 133
Łoskot Zbigniew 121
Łoś Jan 102
Łowińska Jordan Wanda 66
Łubieński Eugeniusz 64
Ługowska Jolanta 28, 42, 54, 262, 263
Łukaszewska Romana 255
Łuszczewska Jadwiga 214

Machotka Pavel 314
Maciszewski Jarema 136
Mackiewicz Kamil 291
Macużanka Zenona 84
Maetzik Kurt 166
Magellan Ferdynand 309
Maj Jan 224, 225
Majakowski Włodzimierz 45, 212, 217
Majchrzak Wiesław 324
Majewski Mieczysław 121
Makłaj-Mikłucho Nikolaï zob. Mikłucho-Makłaj Nikolaï
Makowiecki Witold 103, 111
Makowska Jolanta 149
Makowska Słowinia zob. Tynecka-Makowska Słowinia
Makuszyński Kornel 28, 32, 80, 102, 214, 216, 222, 293
Malewska Hanna 99, 100
Malewska Maria zob. Zientara-Malewska Maria
Malicka Zofia 143, 144
Malinowski Krzysztof 281
Małkowski Andrzej 72, 73
Mamos Elżbieta 262, 315
Marczyński Antoni 265
Marianowicz Antoni 43
Marijańska-Czernik Maria 322
Markiewicz Henryk 94
Markowska Wanda 264, 266, 284

- Marks Karol 108
Maroń Agnieszka 6, 295
Marski Janusz 201
Marszak Samuel 308
Martens Andres 188
Martyńska Hanna zob. Hirschler-Martyńska Hanna
Marzec Edward 67
Matejko Jan 220
Maternicki Jerzy 104
Maykowski Stanisław 102
Mayzner Tadeusz 118, 119, 121, 122, 129
Mazepa-Domagala Beata 314
Mączyńska Maria zob. Czeska-Mączyńska Maria
Mechofer Józef 317
Meissner Janusz 145
Mendelhall J.E. 314
Mędryk Danuta zob. Brzosko-Mędryk Danuta
Michajłow Władimir 278
Michalska Marta 107, 144, 167
Michalski Jan 287, 297
Michałkow Siergiej 215, 276
Mickiewicz Adam 79, 113, 120, 122, 124, 126, 128, 132, 133, 138, 210, 212, 213, 217, 220, 221, 300
Mieszko I, książę 109, 111, 146, 196
Migoń Anna zob. Żbikowska-Migoń Anna
Miklaszewski Gwidon 156
Miklucho-Makłaj Nikołaj 309
Mikulski Kazimierz 324
Milewski Bolesław 150
Miller Jan 155
Milne Aleksander 212
Milska Anna 264, 266
Miłosz Czesław 222
Minkiewicz Janusz 43
Minkowski Aleksander 276, 279
Miś Bogdan 155, 280
Mitera-Dobrowolska Mieczysława 31
Młodożeniec Jan 324
Mochnacki Maurycy 120—123, 125, 130, 132, 133
Moczulski Leszek 186
Moldenhawer Andrzej 154
Molnar Ferenc 214, 217, 221
Mołotow Waczesław 8
Moniuszko Stanisław 120, 121, 123, 125, 128, 130, 132, 133, 213
Montgomery Maud Lucy 87, 102, 221—223
Morawska Aniela 267, 276, 301—302
Morawska Iwona 207
Morcinek Gustaw 32, 213, 222, 259, 260, 284, 319
Mori Sosen 320
Morro zob. Romocki Andrzej
Mortkowicz Jakub 287, 290
Mortkowiczowa Janina 22
Mostowicz Arnold 195
Mozart Wolfgang Amadeusz 121, 125, 129
Mrozek Sławomir 222
Mrówczyński Bolesław 100, 104, 111, 217
Mróz Daniel 120, 123
Mrzygłocka Elżbieta 137, 141, 146, 152, 267, 268, 272, 273, 275, 280—283
Murawska Elżbieta 315, 324
Murawski Marian 315, 324
Murcie Georges 186
Musierowicz Małgorzata 33, 76, 87, 88, 91—97, 279
Myszkowski Piotr, bp 128
Nabokov Vladimir 96
Nadolna-Tłuczykont Marta 56, 286, 293, 315
Najwer Ewa 218
Nalepa Tymoteusz W. 287
Nałkowska Zofia 83, 213, 214, 220
Nawrocki Witold 292
Neubert Felicja 225, 270, 271, 298
Newerly Igor 184
Niemcewicz Julian Ursyn 118, 120
Niemczuk Jerzy 264
Niemczykowa Alina 241
Niemyska-Rączaszkowa Czesława 100, 104, 113, 216
Nienacki Zbigniew 217, 222
Niese Gerhard 150
Niewiadomski Andrzej 162
Niklewicz Maria 142, 264, 266, 284, 290

- Nikliborc Anna 27
Niziurski Edmund 25, 67—69, 217, 221, 277, 279,
Norton Mary 262
Norwid Cyprian Kamil 118
Nosal-Lewandowicz Grażyna zob. Lewandowicz-Nosal Grażyna
Nowacka Ewa 86, 276, 277, 279
Nowak Hanna 181
Nowak M. 291
Nowakowski Andrzej 197
Nowakowski Zygmunt 221
Nowosielski Teofil 21
- Oborski Piotr 155
Obručev Vladimir Afanasjewič 167
Ogarkowa Weronika zob. Tropaczyńska-Ogarkowa Weronika
Okęcka-Bromkowa Maria 261
Okopień-Sławińska Aleksandra 117, 119
Olech Joanna 321
Oleksik Klemens 261
Olkiewicz Joanna 152
Olszański Tadeusz 155
Olszewska Bożena 4, 28, 39, 117—120, 124, 126, 127, 130
Opalińska Elżbieta 306
Oppman Artur 291
Oramus Dominika 161, 162, 171, 174
Orłowska-Gabryś Maria 324
Orłowski Bolesław 153—155, 280, 281
Orzeszkowa Eliza 113, 120, 121, 130, 133, 134, 210, 211, 213, 214, 217, 221, 288
Osiejew Walentyna 215
Ossendowski Ferdynand Antoni 100, 102, 292, 293
Ostasz Maria 16, 17, 29, 62
Osterloff Wiesław 253
Ostomecki Bogdan 107
Ostrowska Bronisława 42, 293
Ostrowska Elżbieta 66, 306
Ozga Władysław 16
Ozogowska Hanna 76—80, 216, 221, 222, 277, 279, 297, 306
Ożóg-Winiarska Zofia 26
- Paciorkowski Ryszard 304
Paclawski Jan 26, 89
Panasiuk Zofia 188
Pápa Relli 309
Paprocki Sławomir 300
Papuzińska Joanna 23—25, 34, 47—49, 51, 54, 55, 71, 75, 82, 88, 135, 136, 139, 140, 149, 159, 219, 226, 262, 264, 265, 282, 302
Parandowski Jan 112, 213, 221
Parnicki Teodor 99, 106
Parnowski Tadeusz 34,
Parowski Maciej 172, 174, 188, 189
Parzydło Witold 186
Pasek Jan Chryzostom 222
Pasławski Stanisław 102
Pasteur Ludwik 153
Patyna Anita zob. Wincencjusz-Patyna Anita
Pauszer-Klonowska Gabriela 120, 121, 123, 134
Pavlna Jiří 308
Pawlak Janusz 212
Pawłowicz Maria 60, 63, 274
Pednelski Felek 59
Perelman Jakub 148
Perepeczko Marek 201
Perrault Charles 220, 253, 255, 284, 317, 319
Petecki Bohdan 279
Piaget Jean 314
Piasecka Dorota 48
Pieczka Franciszek 198
Piekara Arkadiusz 149, 151
Pieńkowski Ignacy 317
Pietrzyk Tadeusz 200
Piłsudski Józef 293
Pinkwart Andrzej 262
Piotrowski Andrzej 282
Piotrowski Jan 298
Piotrowski Mieczysław 182
Pisarski Roman 167, 216
Pisek Justyna 82, 83
Pitagoras 147
Piwoñoński Jan 154, 155
Plutarch z Cheronei 95

- Płazewski Ignacy 287, 298
Płochocki Zbigniew 154
Płużański Marek 155, 280, 281
Pniewski Jerzy 150, 151
Podbielski Zdzisław 154
Podgórczyk K. 290
Pokorny Edward Jerzy 148, 152
Pokorska Krystyna 303
Polak Barbara 283
Polch Bogusław 186—188, 191, 195
Poleszczuk Aleksander 278
Polewoj Borys 223
Pollak Seweryn 62, 254, 289, 290
Pomirska Monika 260
Porazińska Janina 28, 30, 38—40, 42, 46, 52, 102, 117, 121, 123, 124, 127, 128, 130, 131, 211, 212, 214, 215, 220, 222, 258, 265, 275, 291, 301, 318, 324
Porębski Eugeniusz 150
Potrykus-Woźniak Paulina 172
Potter Beatrix 275
Press Włodzimierz 198
Propp Vladimir 256
Proysen Alf 319
Prus Bolesław 15, 120—123, 125, 210, 211, 213, 214, 217, 220, 221, 258, 288
Przeclawska Anna 21, 24, 34, 51, 85, 135, 233, 235
Przelaskowski Ryszard 227
Przemski Leon 118, 119, 122
Przemyska Anna 282
Przerwa-Tetmajer Kazimierz 102, 112, 138
Przeworski Jakub 287
Przyborowski Walery 26, 102, 112, 113, 221
Przyboś Julian 26, 32, 33, 38, 44, 53
Przybylski Ryszard 128
Przymanowski Janusz 9, 114, 198, 199, 217
Przyrowski Zbigniew 135, 154, 155, 160, 220, 280, 281
Puchalska Michalina 98
Puchalski Włodzimierz 300
Pukowiec Józef 59, 66
Puszkina Aleksander 212, 216, 273
Putrament Jerzy 17
Pytlós Barbara 32, 74, 86, 87, 98
Quenau Raymond 307
Raaf Herman 153
Raczkiewicz Tadeusz 183
Raczyński Stanisław 297
Radliński T. 287
Rafał zob. Leopold Stanisław
Rasch Carlos 278
Raszewski Zbigniew 91, 92
Ratajczak Józef 25, 26, 28, 53, 54, 220
Rawicz Ewa 225, 247
Rawiczowa Ewa zob. Rawicz Ewa
Read Herbert 34
Rechowicz Gabriel 324
Rehman Antoni 192
Reid Thomas Mayne 221
Rej Mikołaj 222
Rembowska H. 290
Reymont Władysław Stanisław 112, 213, 217, 222
Ribbentrop Joachim von 8
Richman Jerzy 150
Rocki Jan 191
Rodak Jacek 188
Rodarii Gianni 262
Rodowicz Jan 59, 64
Rogoszówna Zofia 32, 39, 40, 42, 46, 291, 293
Rogoż Michał 122, 179, 181, 182, 288, 302
Roj Helena 291
Romero Jan 78
Romocki Andrzej 65
Rosinkiewicz Władysław 291
Rosiński Grzegorz 185—189, 191, 192, 196, 197, 202
Rossman Jan 64
Rostocki Aleksander 156
Rożek Michał 146
Różewicz Tadeusz 217, 218
Rudniański Jarosław 272
Rudnicka Halina 100, 103, 104, 107, 108, 112, 217, 221, 222, 279

- Rudy zob. Bytnar Jan
- Rusek Adam 176—178, 180, 181, 183, 184, 186, 190—192, 194, 195, 197, 199—201, 296
- Ruszała Jadwiga zob. Szymkowska-Ruszała Jadwiga
- Rybakow Anatolij 217
- Rychlicki Zbigniew 138, 156, 182, 271, 302, 314—317, 322, 323
- Rykowski Marcin 197
- Rymkiewicz Aleksander 182
- Rymkiewicz Władysław 108
- Rytard Jerzy Mieczysław 291
- Rzadkowska Marzena 288
- Rzewuski Tadeusz 65
- Safjan Zbigniew 166, 199
- Saint-Exupéry Antoine de 222
- Sajko Monika 156
- Salaburska Krystyna 67
- Salomon Ewa 317, 324
- Salwa Jeremiasz 155
- Samsonowicz Henryk 146
- Sand George 265
- Sapkowski Andrzej 162
- Sath-Okh zob. Supłatowicz Stanisław
- Saudek Karel 187
- Schroeder Artur 102
- Schwarz Jan 314
- Scott Walter 98
- Šed Gustav 308
- Seidler Barbara 196
- Sekora Ondřej 215
- Semczuk Małgorzata 98
- Serkowska Maria 152
- Sesshū Tōyō 320
- Sewerski Michał 135
- Sękowska Maria 232
- Sękowski Stefan 152, 153
- Shakespeare William zob. Szekspir William
- Sieciechowiczowa Lucyna 60, 100, 104, 108, 112, 113
- Siekierski Stanisław 232, 298, 304
- Siemaszko Olga 181, 314, 317, 318
- Siemieński Lucjan 13, 21
- Siemieński Mieczysław 277, 303
- Sienkiewicz Anna 283
- Sienkiewicz Henryk 19, 33, 98—100, 102, 104, 112, 113, 198, 210, 211, 213, 214, 217, 220—222, 274, 288
- Sienkiewicz-Zieleniec Anna 265
- Sienko Maria 16, 207, 210, 213, 214, 219, 315
- Sieroszewski Wacław 102
- Sierpiński Wacław 148
- Sierykow Zofia 229, 232, 233, 235, 239
- Siesicka Krystyna 87—90
- Sikora Jan 149, 150
- Simonides Dorota 28, 29, 257
- Siwek Władysław 156
- Skarga Piotr 102, 222
- Skarżyński Jerzy 201
- Skawiński Julian 278
- Skibniewska Maria 160
- Skirycki Igor 282
- Skłodowska Maria zob. Curie-Skłodowska Maria
- Skotnicka Gertruda 31, 87, 98—100, 103—106, 109—111, 113, 114, 145, 257, 258
- Skrobiszewska Halina 21—23, 34, 40, 44, 45, 74, 75, 77, 79, 89, 100, 103, 104, 136, 137, 139, 143, 145, 257, 258, 261, 263, 271, 272
- Skrzek Józef 66
- Skrzypczyk Krzysztof 177
- Sławińska Aleksandra zob. Okopień-Sławińska Aleksandra
- Sławiński Janusz 117
- Słomczyński Maciej 298
- Słonimski Antoni 44, 162
- Słońska Irena 19, 22, 23, 33, 100, 104, 137, 139, 314
- Słowacki Juliusz 92, 212, 213, 217, 220, 221, 274
- Smerek Teresa zob. Brzeska-Smerek Teresa
- Smolarski Mieczysław 100, 104
- Smuszkiewicz Antoni 162, 173
- Smykowska-Ruszała Jadwiga 71
- Sobala Zbigniew 191

- Sobecka Marta zob. Ziółkowska-Sobecka
Marta
Socha Irena 57, 67, 88, 101, 292
Sokołow Iwan 308
Sokołowski Jan 138, 139
Sołtyńska Maria Salomea 281
Sopoćko Konstancy Maria 182, 300
Souček Ludwík 278
Spaczil Jindřich 265
Spudowska Alina 313, 317, 318, 320, 323,
324
Srocki Bolesław 65
Srokowski Jerzy 316, 317
Stachelska Izabella 145, 247
Stachiewicz Piotr 65, 73
Stachowicz Jerzy 162, 172
Staff Leopold 138, 213, 217
Stalin Józef 9, 107, 124, 209
Staniów Bogumiła 28, 156, 157, 173
Stanisław ze Szczepanowa, bp 109
Stankiewicz Andrzej 155, 280
Stanny Janusz 316, 317, 320, 322
Stasiewicz-Jasiukowa Irena 156
Stasys Eidrigėvičius 315
Staszic Stanisław 91
Staśka zob. Zawadzki Tadeusz
Steinowa Bronisława 99, 163
Stern Wiliam 314
Stevenson Robert Louis 221
Stępowski Tadeusz 261, 262
Stiller Robert 284
Stilo-Ginter Anna 307
Stobiński Jerzy 150, 153
Stolarska Elżbieta zob. Jamróż-Stolarska
Elżbieta
Stopczyk Krzysztof Stanisław 316
Stowe Harriet z Beecherów 211
Strug Andrzej 211
Strugacki Arkadij 278, 279
Strugacki Boris 278
Strumiłło Andrzej 324
Strumpf-Wojtkiewicz Stanisław 184
Stryjeńska Zofia 40
Strzałecka Elżbieta 187
Strzałkowska Małgorzata 55
Subes J. 314
Sukertowa Emilia zob. Biedrawina-Su-
kertowa Emilia
Sumiński Jerzy 66
Supłatowicz Stanisław 220, 284
Surowiec Kazimierz 31, 99, 100, 103, 105,
106
Suvin Darko 161, 171
Swift Jonathan 221
Synoradzki Michał 99
Szalay-Groele Waleria 100, 102, 290, 291
Szalagan Alicja 83, 119, 123
Szancer Marcin Jan 182, 184, 300, 315,
317, 322
Szarota Tomasz 59
Szczepańska Maria 253
Szczęśniak Marian 73
Szczucka Zofia zob. Kossak-Szczucka
Zofia
Szczygieł Jerzy 279
Szekspir William 96, 273
Szelburg-Zarembina Ewa 16, 19, 39—43,
46, 48, 102, 212, 215, 219, 262, 266,
284, 318
Szklarski Alfred 217
Szłufik Władysław 22
Szmaglewska Seweryna 69—71, 217, 221,
274
Szmydtowa Zofia 16
Szober Stanisław 102
Szolginia Witold 154
Sztaudynger Jan 50
Szuba Ludwik 206, 208, 211
Szuchowa Stefania 142
Szulc Wacław 182
Szuman Stefan 16, 22, 33, 313, 314
Szcówna Aniela 15
Szyłak Jerzy 176, 177
Szymanowski Karol 40
Szymborska Wisława 222
Szymczak Mieczysław 76
Szymkowska-Ruszała Jadwiga 17, 18, 71,
82, 117, 118, 125, 131
Szymonowicz Szymon 210
Szypulski Andrzej 199
Szyszko Marek 191, 196, 198

- Ściśłowski Czesław 150
Ściśłowski Włodzimierz 318
Śledziewski T. 287
Śniadecki Jędrzej 14
Świątkowski Andrzej 64
Świerczyńska-Jelonek Danuta 25, 34, 48,
74, 78, 89, 260, 296
Świeżawski Ludwik 100, 105
Świrszczyńska Anna 32, 102, 297
- Tajc Jakow 215
Tałuć Katarzyna 7, 86, 96, 119, 176
Tarnowski Marcei 262
Tazbir Janusz 59
Tazbir Stanisław 226
Terakowska Dorota 30, 33
Terlikowska Maria 299
Tessarowicz Iwona 49
Thoff Jakub Van 153
Thomson Oliver 165
Thug 223
Tłuczykont Marta zob. Nadolna-Tłuczy-
kont Marta
Toeplitz Teodor 176
Tolkien John Ronald Reuel 160, 174, 262
Tołstoj Aleksy 284
Tołstoj Lew 308
Tomasik Wojciech 99, 100, 109, 129
Tomaszewska Marta 67
Tomska Irena 253
Topelius Zacharias 265, 283
Trembecki Stanisław 213
Tropaczyńska-Ogarkowa Weronika 107,
109, 112
Tropiński Piotr 283
Troszczyńska Ewa 174
Trzaska Władysław 287, 296
Tukan Stanisław zob. Hussarski Roman
Turgieniew Iwan 273
Tuwim Julian 33, 34, 38, 43—46, 49, 51,
52, 102, 211—213, 215, 217—220,
267, 282, 298, 306, 307
Twain Mark 214, 217, 221
Twardowski Jan 28
Twarogowski Tadeusz 135, 150
Tylicka Barbara 19, 20, 25, 57, 74, 77,
79, 98, 103, 107, 123, 137, 141, 158,
267
Tynecka-Makowska Słowinia 98
Tyrteusz 126
Tyszkowa Maria 33
- Ujejski Kornel 211
Umiński Władysław 163, 167
Ungeheuer-Gołąb Alicja 33
Uniechowski Antoni 121, 124
Unkiewicz Tadeusz 167
Urban Jerzy 188
Urbanowska Zofia 32, 102
Uścińska Sabina 181
- Verne Juliusz 120, 123, 129, 133, 163,
214, 221
- Wadecki Marian 112, 135
Wagner Ryszard 254
Waksmund Ryszard 26—28, 31, 37, 39,
54, 55, 117, 253, 255, 263, 296
Walentynowicz Marian 184
Wańkowicz Krystyna 64, 65
Wańkowicz Melchior 64, 65, 73, 262
Warneńska Monika 120—122, 132, 133
Waryński Ludwik 103, 210
Wasilewska Wanda 221
Wasilewski Antoni 72, 73
Wasylewski Stanisław 260
Waśniowska Emilia 55
Wawilow Danuta 54, 55
Wąsowicz Maria zob. Dunin Wąsowicz
Maria
Weinfeld Stefan 186, 198
Weissmantel Christian 153
Weitsch Eduard 211
Wells Herbert George 188
Werner Maria 145
Werner Stanisław 151
Wernerowa Jadwiga 141, 142
Wernic Maria 283
Wesołowski Jerzy 148
Widomska Ewa zob. Kalinowska-Widom-
ska Ewa

- Wieczorek Józef 185
Wieczorek Paweł 72, 73
Wieczorek Witold 248
Wieczorkiewicz Paweł 280, 281
Wielhorski Czesław 300
Wilak Władysław 287
Wilhelmi Roman 198
Wilk Stanisław 146—148
Wilkoń Józef 315—317, 319, 320
Wilkoń Teresa 17
Winawer Bruno 163
Wincencjus-Patyna Anita 316, 318, 320, 323, 324
Winiarska Zofia zob. Ożóg-Winiarska Zofia
Winiak Teresa 46
Wisłowski Janusz 154
Wiśniewski Mieczysław 191, 199, 200
Wiśniowski Sygurd 198
Witkiewicz Stanisław 288
Witwicki Zdzisław 314, 324
Witz Ignacy 316, 323
Władysław I Łokietek, król 109
Władysław II Jagiełło, król 113, 196, 197, 291
Władysław III Warneńczyk, król 113
Włodek Julia 88
Wojciech, św. 291
Wojciechowski Kazimierz 147
Wojtek zob. Aleksy Dawidowski
Wojtyzsko Maciej 221
Wolff August Robert 255, 287, 291, 296
Wolniewicz W. 291
Woroszyński Wiktor 322
Wortman Stefania 23, 28, 216, 220, 225, 226, 254, 256, 258, 259, 273
Woykowska Julia 13, 14, 21
Woźniak Paulina zob. Potrykus-Woźniak Paulina
Wójcik-Dudek Małgorzata 13, 74, 77, 89
Wroczyński Ryszard 239
Wróbel Anna zob. Czabanowska-Wróbel Anna
Wróbel Łukasz 171
Wróblewska Danuta 321
Wróblewski Bohdan 156
Wróblewski Jerzy 183, 186, 187, 189, 191, 197, 201
Wróblewski Maciej 167, 172
Wuttke Jan 58
Wuttke Krystyna zob. Balińska-Wuttke Krystyna
Wyciech Jolanta 30
Wyka Kazimierz 20, 105, 106, 110
Wyka Marta 50
Wyrzykowska Bożena 320
Wyspiański Stanisław 274, 288
Zabierowski Stefan 60
Zaborowska Bronisława 61
Zajac Michał 25, 34, 48, 74, 260, 296
Zającówna Janina 76, 80—83
Zajdel Janusz Andrzej 160, 167—171, 279
Zakrzewska Halina 181
Zakrzewska Helena 102, 293
Zamorski Roman 258
Zamojski Jan 128
Zan Tomasz 125
Zapióra Tadeusz 287
Zapolska Gabriela 288
Zarebińska-Broniewska Maria 212, 216
Zarzębski Tadeusz 234, 243, 250
Zarzycka Irena 293
Zawadowski Andrzej 57
Zawadzki Józef 64
Zawadzki Tadeusz 57—59, 63
Zawodniak Mariusz 109
Zdzitowiecka Hanna 142, 260, 261, 303
Zechenter Witold 102, 291
Zembala Stefania 88
Zeus zob. Chałupczyński Zbigniew
Zgorzelski Andrzej 158
Zieja Jan 64
Zieleniec Anna zob. Sienkiewicz-Zieleniec Anna
Zieleniec Bohdan 324
Zieliński Andrzej 113
Ziemecki Stanisław 151
Ziemkiewicz Rafał A. 162
Zientalski Sławomir 290
Zientara-Malewska Maria 261

- Ziółkowska-Sobecka Maria 82
Zmorski Roman 258
Zonn Włodzimierz 152
Zorada Erno 187
Zośka zob. Zawadzki Tadeusz
Zwierzyński Jan 154
Zygmunt II August, król 111
- Żabińska Anna 102
Żabińska Antonina 143
Żabiński Jan 135, 137, 138, 140—143,
156
Żabski Tadeusz 117
Żakiewicz Zbigniew 320
Żarnowiecka Olga 75, 76
Żbikowska-Migoń Anna 157
Żdźarski August 14
Żeromska Oktawia 123
- Żeromski Stefan 33, 102, 113, 120, 122,
125, 130, 133, 211, 213, 217, 222, 288
Żmichowska Narcyza 21, 258
Żmigrodzki Zbigniew 102, 293, 299
Żochowski Bogdan 187
Żółkiewska Wanda 217, 221, 283
Żuk Włodzimierz 150
Żukowska Wiesława 227
Żukrowski Wojciech 216, 217, 220, 222,
263, 279, 284
Żulińska Barbara 102, 291
Żuławski Stanisław 167
Żurakowska Zofia 29, 30, 32, 293
Żurakowski Bogusław 20, 29, 34, 44, 45,
71, 82
Życzyński Jerzy 148
Żylińska Jadwiga 104
Żynda Marcin 295

Opracowała *Katarzyna Tałuć*

Redaktor: ALEKSANDRA GAŻDZICKA

Projektant okładki i stron działowych: AGNIESZKA SZYMALA

Wykonanie okładki: PAULINA DUBIEL

Redaktor techniczny: MAŁGORZATA PLEŚNIAR

Korektor: LIDIA SZUMIGAŁA

Łamanie: EDWARD WILK

Copyright © 2014 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 1644-0552

ISBN 978-83-226-2209-4

(wersja papierowa)

ISBN 978-83-8012-121-8

(wersja elektroniczna)

Wydawca

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 22,0 + wklejka. Ark. wyd. 28,5.
Papier offset, kl. III, 90 g Cena 42 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław